
ZEMĚDĚLSKÁ PŮDOHOSPODÁRSKA ŠKOLA

Kč 15,–

7 březen
2004–5
67. ročník

**Marie Hradilová
(1879–1963)**

Přes 30 roků působila jako ředitelka hospodyňské školy v Kroměříži, která se stala příkladným zařízením svého druhu i v zahraničí. Později pověřena funkcí státní inspektorky, členka Československé akademie zemědělské. Činná byla i v odborné literatuře.

Časopis pro zemědělské, lesnické, zahradnické,
potravinářské a rybářské vzdělávání

Časopis pre poľnohospodárske, lesnícke, záhradnícke,
potravinárske a rybárske vzdelávanie

OBSAH

(English summary see page no. 19)

Řemesla – Ligna Bohemia	2
Uplatnění lesnických (i ostatních) středoškoláků ve světě práce.....	3
Zmeny v štruktúre a obsahu študijných a učebných odborov.....	4
Proměny pedagogiky	8
Kooperace v rámci odborného vzdělávání.....	8
Výživa a zdravie vo výchove a vzdelávaní.....	9
Metodologické aspekty a výzkum	10
Středisko vzdělávání, informací a služeb MŠMT ČR	10
Kalamita ve Vysokých Tatrách	11
Informační centrum Evropské unie	12
Súťaž zručnosti stredných škôl	13
Súťaže o mlieku – stále aktuálne	15
Z činnosti Asociace	16
SUCHÝ – JOUZA – ČÁP	17
Anna Berkovcová.....	18

ŘEMESLA – LIGNA BOHEMIA

Již deset ročníků výstavy Řemesla se uskutečnilo na výstavišti v Lysé nad Labem. Od loňského roku se souběžně pořádá specializovaná výstava zaměřená na dřevozpracující technologii Ligna Bohemia.

Stalo se již dobrou tradicí, že na odborně zaměřených výstavách se představuje vedle zavedených profesionálních firem rovněž odborné školství. Na výstavách Řemesla a Ligna Bohemia se mohla návštěvníká veřejnost ve dnech 3. až 6. února seznámit i s expozicemi škol.

Reprezentovaly se školy s gastronomickými obory, s kožedělnými obory, s elektroobory, se zemědělskými obory, školy s výrobou hudebních nástrojů, s keramickou výrobou, sklářskou výrobou, oděvní výrobou, zlatnickou a bižuterní výrobou, truhlářskou výrobou, svou práci předváděly i budoucí optici a kameníci.

Z našich škol se v Lysé úspěšně představily dvě: **Střední zemědělská škola a Střední odborná škola v Poděbradech**

a **Střední odborné učiliště zemědělské a Odborné učiliště T. G. Masaryka v Městci Králové.**

Z Městce Králové na výstavě předváděli své umění budoucí kuchaři, číšníci, cukráři i zahradníci. Na panelech a prospektech se mohli návštěvníci seznámit i s dalšími možnostmi studia po vyučení ve dvouletém nástavbovém studiu. Schopnosti žáků a mistrů při vytváření květinové výzdoby nebo při podávání občerstvení návštěvníkům už pravidelně vysoce oceňují i organizátoři výstavy.

Žáci z Poděbrad jsou rovněž potřebnými pomocníky výstaviště zvláště při velkých jarních a podzimních národních výstavách. V přehledně upravené expozici tentokrát seznamovali s pestrými aktivitami školy, zájemcům představili studijní obory agropodnikání a veřejnosprávní činnost a nově studijní obor přírodovědné lyceum.

V pestré škále odborných škol se naše školy neztratily.

Žáci z Městce Králové předvádějí kuchařské a vazačské umění

Poděbradská škola představuje své aktivity

UPLATNĚNÍ LESNICKÝCH (I OSTATNÍCH) STŘEDOŠKOLÁKŮ VE SVĚTĚ PRÁCE

Středoškolsky vzdělaní odborníci představují specifickou skupinu v naší společnosti, která je charakterizována zejména svým „mládím“, dále tím, že stojí na počátku své budoucí profesionální dráhy a testují význam svých vědomostí a dovedností a hlavně si ověřují, nakolik byla jejich investice do dosaženého vzdělání rozumným počinem.

Jejich uplatnění však není spojeno pouze s jejich dosaženou středoškolskou kvalifikací, ale hlavně shodou mezi dosaženou kvalifikací a možnostmi následného zaměstnání. Tento problém je obecnějšího rázu, platí obdobně i pro lesnické vysokoškoly a je nutné jej urychleně řešit. Vždyť zaměříme-li se na současnou politiku zaměstnanosti u největšího z lesnických subjektů LČR s.p., pak je patrný trend obsazování původně středoškolských postů mladými vysokoškoly. A to přesto, že jim chybějí některé dovednosti, které dává jen střední škola, že jsou v budoucnu „provozně drazí“, že jejich vzdělání je zbytečně náročné pro požadované funkce revírníků atd. Ale to bohužel vedoucí pracovníky nezajímá. Dostáváme se tak do stavu, že máme sice dostatek vzdělaných lidí, ale co s nimi.

Řada statistických šetření poukazuje na skutečnost, že vsoučasnosti práci ve svém zemědělsko-lesnickém oboru našlo jen necelých 40 % dotázaných (u technicky orientovaných oborů je shoda významnější – kolem 60 %), a tato skutečnost je varující.

Rozeberme si některé hlavní faktory při posuzování uplatnění mladých středoškoláků:

- a) nedostatek pracovních míst pro získanou kvalifikaci
- b) nedostatečné finanční ohodnocení dané práce
- c) perspektivnost dané práce a možnost zvyšování kvalifikace
- d) nevhodné ubytování
- e) neúměrně dlouhé každodenní dojíždění do zaměstnání
- f) nedostatečné jazykové schopnosti
- g) životní nepřipravenost pro změny vyžadující rekvalifikaci

Faktorů je podstatně více a každý má v průběhu času i v daném prostoru různou prioritní hodnotu. Protože se jedná o vážnou problematiku, je třeba urychleně jednat. Jak bychom mohli pomoci ?

Škola – základ života

Pro zlepšení uplatnění mladých středoškoláků musíme vycházet ze znalostí, která nám poskytuje škola v obecném pojetí. Ne ovšem z nabílovaných básniček, nekonečného mentorování punských válek a jiných poznatků, které jsou pro řadu odborných středních škol jen zbytečným zatěžováním paměti a jen mizivě se podílejí na možnostech uplatnění absolventů v blízké budoucnosti.

Zcela jsme vymazali předměty, které naopak pro některá povolání, pro možnost uplatnění v zahraničí jsou nezbytné. V lesnictví např. latina, neboť pro vzájemné odborné dorozumění v nejrůznějších zemích je pojem borovice – *Pinus* jednoznačně srozumitelný od Guayany po revírníka v některé zapadlé lesnické hájovně.

Estetika, rozvíjení znalostí a citových vztahů studentů ke svému prostředí, stejně jako dokonalá jazyková příprava – nejméně ve dvou významných jazycích – my měla být samozřejmostí současných studijních curriculum. Jsou to právě osnovy vzdělávání, které jsou stále v některých směrech na úrovni „doby kamenné“ a jejichž modernizace často místo zlepšení je doprovázena až nepochopitelnými změnami. Chceme-li mladým lidem pomoci na trhu práce, je zajištění vhodných studijních, pro praktický život orientovaných modelů též významnou pomocí.

Kvalita školy, její hodnocení je neodmyslitelně spojena s pedagogickým sborem. Zde máme ještě stále co dohánět. Bylo by zajímavé statistické šetření, kolik pedagogů sleduje pravidelně odborný tisk (zejména z okolního zahraničí), kolik jich sleduje a následně „pracuje“ s výzkumnými zprávami, kolik pracovníků si rozšiřují obzor i okrajovými publikacemi z oblastí psychologie, sociologie či jiných oborů. Opačně by bylo zajímavé vědět, kolik škol zabezpečuje minimálně v jednom exempláři odborné zahraniční časopisy okolních zemí, informační bulletiny organizací jako IUFRO, WWF, FAO atd.

Stále se nedokonale využívají odborné exkurze zejména zahraniční. Tyto zatím více připomínají výlety, často i se sportovní náplní, ale vlastní odborné poznání prostředí, způsobů hospodaření atd. je jen výjimečné a v posledním

decenniu upadlo do zapomnení. Přitom právě odborné zpracování exkurzí včetně podrobné přípravy není novum a má dlouhou tradici. Až závidím studentům tehdejší lesnické školy Reichstadt-Zákupy podklady k exkurzi, podle kterých tehdejší lesnická škola pod vedením prof. A. Peřiny a prof. M. Adamičky realizovala odborné exkurze na tehdejší panství Horní Maršov a Vrchlabí.

Vtírá se otázka? Ti, kteří umí, chtějí a realizují, jsou opravdu lépe hodnocení. Nebo musíme stále spoléhat na to, že stavovská čest nevymřela? Při návštěvě na škole v Rotteburgu jsem se přesvědčil o tom, že publikační činnost lesníků je záviděníhodná. Tak vyhlíží situace v ČR? Je také závidění hodná!

Tolik tedy několik námětů k možnostem škol a jejich působení na kvalitu studentů a tím na jejich odraz do světa práce

Nezastupitelná úloha státu

Naskýtá se řada otázek? Nacházejí mladí lidé pracovní uplatnění v oboru, který vystudovali? Mají odpovídající vzdělání požadované úrovně? Jak je zabezpečován soulad mezi potřebami ze stran zaměstnavatelů a počty absolventů? Mají vůbec reálnou možnost uplatnění v oboru? Jak jsou připraveni pro svoje zaměstnání?

Odpověď si každý erudovaný čtenář najde sám. Přesto stojí za zamýšlení, co je pro stát výhodnější, zda mít dostatek absolventů s maturitou v jakémkoliv oboru a pak

následně se „překvalifikovat“ např. na příslušníka Policie ČR s nadúrovňovými platy nebo prostě tyto středoškoly, pro které není uplatnění vůbec, neprodukovat. Jejich pozdější nasazení do oboru není optimální, řada vědomostí rychle zastarává a svět nečeká.

V dnešním období počítačů není vytvoření alternativních modelů pro uplatnění středoškoláků nikterak obtížné. Určitá koordinace mezi jednotlivými specializacemi u středních škol, koordinace mezi středními a vysokými školami stejných či příbuzných oborů musí brzy nastat. Nechat vše jen na úspěšnosti konkurenčního boje mezi školami nebude možné, i když budou vždy školy s vysokou, vyšší a podnormální vzdělanostní úrovní. Tato rozhodnutí náleží centrálním organizacím a na jejich kvalitě bude záviset další rozvoj i zodpovězení úvodní otázky – jaké jsou možnosti uplatnění mladých lidí ve světě současné práce.

Na závěr trochu optimismu. Pro naše lesnické obory je středoškolských míst nadbytek. Bohužel ne v Evropě. Při návštěvě Karibiku, Francouzské Guayany jsem si ověřil, že jsou tisíce volných míst v exotických sice podmínkách, ale pro mladého člověka vysoce zajímavých. Projekty WWF a dalších nevládních organizací stále umožňují kvalifikačnou činnost. Problém č.1 – jazyková příprava a ovládnutí několika cizích jazyků, bohužel, stále zůstává největším problémem současných středoškoláků. I tady by měl stát pomoci a jazyková studia vhodným způsobem podpořit.

Dr. Ing. Eugen Král, CSc.
SLŠ a VOŠL Trutnov

ZMENY V ŠTRUKTÚRE A OBSAHU ŠTUDIJNÝCH A UČEBNÝCH ODBOROV

v skupine 42, 45 a 43 poľnohospodárstvo a lesné hospodárstvo, veterinárne vedy

Zmeny v koncepcii, štruktúre a obsahu študijných a učebných odborov sú permanentným procesom vyvolávaným najmä vývojom vedy, techniky a technológií. Osobitne intenzívny je tento proces po r. 1990 na základe spoločensko-ekonomických zmien a reforiem vo všetkých úsekoch hospodárstva.

V snahe pripraviť absolventov škôl pre prácu a život v nových podmienkach bolo treba veľmi rýchlo inovovať existujúce odbory, v niektorých prípadoch inovovať zastaralé vzdelávacie programy, základné pedagogické dokumenty aj s podstatnejšími zásahmi do koncepcie prípravy, výchovno-vzdelávacích cieľov a profilov absolventov. V našej skupine odborov okrem všeobecných požiadaviek je potrebné akceptovať ciele a úlohy poľnohospodárskej a lesnej výroby, veterinárnej starostlivosti, ako aj uplatnenie absolventov v týchto oblastiach.

V študijných aj v učebných odboroch pri inováciách sa uplatnila koncepcia širšieho profilu absolventa, prechod od úzkej špecializácie k integrovaným odborom, v ktorých sa vytvoril väčší priestor pre získanie a rozvoj kľúčových spôsobilostí žiakov, ako sú ovládanie aspoň jedného cudzieho jazyka na úrovni bežnej a odbornej komunikácie a používanie PC techniky a informatiky pri riešení odborných úloh.

Všeobecné vzdelanie je posilnené aj vo vzťahu k zvýšeným požiadavkám na maturitnú skúšku. V odbornom učive najmä v prvom a druhom ročníku ťažiskom je osvojenie základných princípov výroby, techniky a technológií. Vychádzame z predpokladu, že osvojenie všeobecných zákonitostí a princípov zlepši prípravu a adaptabilitu absolventov v zmenených podmienkach ich sebarealizácie v pracovnom procese. Súčasne bolo posilnené ekonomické vzdelávanie, prí-

práva žiakov na podnikateľské aktivity a služby, ochrana životného prostredia ako súčasť technológie a ekologizácia výroby produktov. Pri integrácii odborov boli zavedené odborné zamerania a systém voliteľných predmetov, ktoré sa realizujú najmä v 3. a 4. ročníku a umožňujú užšiu a špeciálnejšiu odbornú prípravu. Systém odborných zameraní a voliteľných predmetov súčasne umožňuje pružné prispôsobenie školy aktuálnym požiadavkám trhu práce.

Všetky práce súvisiace s inováciou ZPD sa realizovali v Odbornej komisii pre skupinu odborov 42, 45 a 43, v subkomisiách a pracovných skupinách pre konkrétne študijné a učebné odbory.

Skupina odborov 42 poľnohospodárstvo a lesné hospodárstvo

Z poľnohospodárskych odborov najrozšírenejším je študijný odbor **4210 6 00 agropodnikanie** inovovaný v r. 2001 ako širokoprofilový odbor s 13 odbornými zameraniami: 02 poľnohospodárske služby, 04 farmárstvo, 07 hydinárstvo, 08 poľnohospodársky manažment, 09 záhradnícka výroba, 10 krajinnno-ekologické meliorácie, 11 agroturistika, 12 produkcia potravín, 13 alternatívne poľnohospodárstvo, 14 chovateľstvo hospodárskych zvierat, 15 plemenárstvo, 16 pestovateľstvo, 17 chov koní a jazdeckvo (experimentálne odborné zameranie schválené v r. 2003 na základe požiadaviek rezortu pôdohospodárstva a dvoch škôl).

V uvedenom študijnom odbore sú integrované študijné odbory:

4213 6 00 pestovateľstvo a chovateľstvo s odbornými zameraniami: 01 poľnohospodárska prevádzka (nahradilo farmárstvo), 02 poľnohospodárske služby, 03 dievčenské poľnohospodárske povolania (náhrada – poľnohospodárske služby), 04 farmárstvo, 05 ekologické poľnohospodárstvo

4230 6 00 pestovateľsko-chovateľský

4231 6 00 pestovateľstvo s odbornými zameraniami: 01 prevádzka v rastlinnej výrobe, 02 chemizácia a ochrana životného prostredia, 03 agrochemická kontrola, 04 meliorácie a hospodárenie s vodou

4232 6 00 chovateľstvo s odbornými zameraniami: 01 prevádzka v živočíšnej výrobe, 02 zootechnické služby, 03 agrochemická kontrola, 04 biotechnológia, 05 plemenárstvo

4216 6 00 hydinárstvo

Tieto študijné odbory, ktoré splynuli do širokoprofilového integrovaného študijného odboru agropodnikanie už v 80 rokoch, sú neaktuálne a zastaralé a budú zo sústavy odborov vynechané.

V novokoncipovanom študijnom odbore **4210 6 00 agropodnikanie** došlo k zmenám:

- zvýšená pozornosť sa venuje ekonomickému vzdelávaniu pre prípravu žiakov na podnikanie a služby nielen odborné zameranie 08 ekonomický manažment, ale aj vo všetkých odborných zameraniach predmety ekonomika, účtovníctvo, právna náuka, marketing, ekonomika výrobných odvetví a pod., v odbornom zameraní agroturistika špeciálna ekonomická príprava pre vykonávanie služieb v agroturistike a vidieckej turistike;

- v odbornom učive zvýšená pozornosť sa venuje osvojeniu základných princípov vedecko-technického poznania v odbore, uplatneniu novej techniky, nových technológií v poľnohospodárskej prvovýrobe ale aj v službách s rešpektovaním ochrany životného prostredia a ekologizácie výroby produktov;
- v odbornom zameraní 13 alternatívne poľnohospodárstvo žiaci získajú špeciálnu prípravu pre ekologickú výrobu rastlinných a živočíšnych produktov a potravín. Pod kódom 17, ako 13 experimentálne odborné zameranie bolo v r.2003 schválené zameranie – chov koní a jazdeckvo.

V súčasnom období nie všetky odborné zamerania sú aktívne. Otvárajú sa podľa požiadaviek trhu práce, ale v prípade potreby sú k dispozícii.

Študijný odbor **4211 6 00 záhradníctvo** bol inovovaný v r. 2001. Má 6 odborných zameraní: 01 ovocinárstvo a zeleninárstvo, 02 kvetinarstvo a sadovníctvo, 09 škôlkárstvo, 17 viazačstvo a aranžérstvo, 18 agroturistika, 19 záhradnícky manažment, 26 sadovnícka a krajinárska tvorba, krajinná ekológia.

Pri inovácii boli uplatnené tie isté princípy ako v študijnom odbore agropodnikanie:

- posilnené všeobecné vzdelanie (jazyky a informatika);
- posilnené ekonomické vzdelanie;
- príprava na vykonávanie služieb, zavedené odborné zamerania agroturistika a záhradnícky manažment.

Študijný odbor **4214 6 00 vinohradníctvo** s odbornými zameraniami: 01 prevádzka vo vinohradníctve a ovocinárstve, 02 podnikanie vo vinohradníctve a ovocinárstve, 03 agroturistika. Študijný odbor bol inovovaný v r. 2002 s rozšíreným profilom absolventa ako **4223 6 00 vinohradníctvo a ovocinárstvo** s tromi odbornými zameraniami: 01 prevádzka, 02 podnikanie, 03 agroturistika.

Pri inovácii boli realizované niektoré zmeny:

- posilnené všeobecné vzdelanie;
- rozšírený profil absolventa o ovocinárstvo, posilnená technológia pestovania a spracovania ovocia;
- posilnená ekonomická príprava žiakov pre podnikateľské činnosti, najmä predmety ekonomika, manažment, marketing, účtovníctvo, právna náuka;
- v odborných zameraniach podnikanie a agroturistika zavedený predmet spoločenská komunikácia;
- do voliteľných predmetov je zaradený vyučovací predmet základy bankovníctva a poisťovníctva.

Študijný odbor **4215 6 00 rybárstvo** – študijný odbor pre špeciálnu odbornú prípravu pre rybné hospodárstva. Vznikol na základe požiadavky MŠ SR po rozdelení Československej federatívnej republiky (predtým bol len v Čechách). Študijný odbor bol inovovaný v r. 2001. Pri inovácii boli realizované niektoré zmeny:

- posilnené všeobecné vzdelanie;
- posilnená ekonomická príprava žiakov na podnikateľské aktivity, okrem predmetu ekonomika zavedené predmety podnikanie a služby, účtovníctvo;
- v obsahu uplatnená nová technika a technológie;

- v nepovinných predmetoch sú zaradené semináre: z anglického jazyka, z nemeckého jazyka a matematicko-prírodovedný seminár.

Študijný odbor **4217 6 00 mechanizácia poľnohospodárskej výroby** bol inovovaný v r. 2000 ako študijný odbor **4243 6 00 mechanizácia pôdohospodárstva**. Má tri odborné zamerania: 01 mechanizácia poľnohospodárskej výroby, 02 opravárstvo, 03 technické služby na vidieku.

Inováciou študijného odboru nastali zmeny:

- posilnené všeobecné a ekonomické vzdelanie;
- zavedené tri odborné zamerania a rozšírený profil absolventa o technické služby na vidieku;
- v obsahu uplatnená nová technika a technológie.

Študijný odbor 4217 6 00 mechanizácia poľnohospodárskej výroby bude zo sústavy odborov vynechaný, pretože je plne nahradený inovovaným študijným odborom 4243 6 00 mechanizácia pôdohospodárstva.

Študijný odbor **4218 6 00 ekonomika poľnohospodárstva a výživy** prešiel inováciou v r. 2002 ako študijný odbor **4227 6 00 ekonomika pôdohospodárstva**.

Inovácia obsahu bola vykonaná v dôsledku zmien v ekonomike. V študijnom odbore 4218 6 00 bol obsah zameraný ešte na socialistickú ekonomiku, preto zmena obsahu bola nevyhnutná. Inováciou nastali zmeny:

- posilnenie všeobecného vzdelania;
- zmeny v obsahu všetkých ekonomických predmetov – trhovú ekonomiku;
- posilnená odborná príprava pre podnikateľské aktivity, zavedené predmety: podnikanie, obchod a služby, poľnohospodársky marketing, psychológia práce a medzilidské vzťahy.

Študijný odbor **4219 6 00 lesníctvo**, s tromi odbornými zameraniami: 01 lesnícka prevádzka, 02 krajinná ekológia, 03 lesnícke služby. Odborné zameranie 02 krajinná ekológia bolo inovované v r. 2001. Inovácia bola zacielená na prispôbenie obsahu novým podmienkam, normám, technike i technológii. Učebný plán pre študijný odbor 4219 6 00 lesníctvo bol inovovaný v r. 2003 v dôsledku posilnenia všeobecnej prípravy žiakov a zmien vo vyučovaní predmetu motorové vozidlá. Ďalšie inovácie v študijnom odbore lesníctvo budú pokračovať podľa schválenej rezortnej koncepcie lesníctva a návrhov Odbornej subkomisie pre lesnícke školy.

Skupina odborov 43 veterinárne vedy

Študijný odbor **4330 6 00 veterinárstvo** s odbornými zameraniami 01 veterinárno-asanačné služby, 02 hygienická a laboratórna služba, 03 starostlivosť o hospodárske zvieratá, 04 starostlivosť o cudzokrajné zvieratá. Študijný odbor bol inovovaný v r. 1993 a 1996.

Pri inovácii nastali zmeny:

- posilnené všeobecné vzdelanie, najmä cudzí jazyk a zavedený aj latinský jazyk;

- rozšíril sa odborný profil absolventa, zaviedli sa odborné zamerania;
- posilnená ekonomická príprava žiakov na podnikateľské činnosti, vyučovacie predmety ekonomika a podnikanie, právna náuka;
- uplatnenie nových noriem, techník a technológií.

Nový experimentálny študijný odbor **4336 6 00 veterinárne zdravotníctvo a hygiena** bol schválený v r. 2003 s odbornými zameraniami: 01 veterinárny zdravotník v chove hospodárskych zvierat, 02 veterinárny zdravotník v hygienickej a laboratórnej službe, 03 veterinárny zdravotník v chove cudzokrajných zvierat, 04 veterinárny zdravotník v drobnochove, 05 veterinárny zdravotník v chove psov.

Študijný odbor vznikol z podnetu Strednej veterinárnej školy v Košiciach–Barci a Slovenskej veterinárnej univerzity v Košiciach z dôvodov prispôbovania veterinárnych pracovísk podmienkam Európskej únie. V učebnom obsahu sa plne uplatnili nové normy, technika, technológie. Oproti študijnému odboru 4330 6 00 veterinárstvo rozšíril sa profil absolventa o ďalšie odborné zamerania podľa požiadaviek praxe.

Pomaturitné štúdium

Študijný odbor **4210 7 00 agropodnikanie** s tromi odbornými zameraniami 01 reprodukcia a hygiena v chove hospodárskych zvierat, 02 hygiena potravín živočíšneho pôvodu, 03 chov koní. Študijný odbor bol inovovaný v r. 2003 so zmenami: prispôbenie učebného obsahu novým podmienkam, uplatnené nové normy, techniky a technológie. Posilnená príprava žiakov na podnikateľské aktivity a jazyková príprava.

Nový študijný odbor **4336 7 00 veterinárne zdravotníctvo a hygiena**, pomaturitného špecializačného štúdia bol schválený r. 2004 pre absolventov odboru 4330 6 00 veterinárstvo so zámerom pripraviť ich pre nové podmienky veterinárnych služieb.

Pomaturitné štúdium poskytujúce vyššie odborné vzdelanie

Študijný odbor **4220 7 00 lesníctvo a lesnícky manažment** prešiel experimentálnym overovaním a jeho inovácia bola realizovaná a schválená v r. 2004.

Pri inovácii došlo k týmto zmenám:

- posilnené jazykové vzdelávanie;
- rozšírený profil absolventa o odbornú prípravu pre manažérské činnosti a podnikanie v podmienkach lesného hospodárstva;
- do obsahu vzdelávania boli zaradené nové učebné predmety: seminár k tvorbe odborných prác, informačné systémy v lesnom hospodárstve, marketing a obchodovanie s drevom.

Študijný odbor **4221 7 00 vidiecka turistika**, po experimentálnom overovaní bol inovovaný a ZPD schválený v r. 2004.

Pri inovácii nastali tieto zmeny:

- štúdium bolo prepracované z dvojročného na trojročné;

- v obsahu štúdia je silné zastúpenie cudzích jazykov, povinné dva cudzie jazyky;
- posilnili sa ekonomické disciplíny a celková príprava žiakov pre podnikanie najmä v oblasti lesoturistiky a rozvoja vidieka;
- do obsahu vzdelávania boli zaradené nové učebné predmety: seminár k tvorbe odborných prác, projektovanie a plánovanie vidieka v EÚ, aplikovaná psychológia, aplikovaná informatika, lesoturistika.

Nadstavbové štúdium

Študijný odbor **4511 4 00 záhradníctvo**, inovácia obsahu uskutočnená v r. 2003.

Pri inovácii nastali zmeny:

- obsah a rozsah všeobecnovzdelávacích predmetov upravený podľa typového učebného plánu, ktorý bol schválený MŠ SR 22. septembra 1997 pod číslom 3532/1997–152 s platnosťou od 23. septembra 1997;
- uplatnila sa koncepcia širšieho profilu absolventa s možnosťou určitej špecializácie voliteľnými predmetmi a vytvorili sa podmienky pre rozvoj talentov v oblasti floristiky, viazania a aranžovania kvetín;
- do vzdelávacieho obsahu boli zaradené nové učebné predmety: sociálna psychológia, estetická výchova, ďalší cudzí jazyk, floristika a krajinná ekológia.

V súčasnom období je pripravená inovácia nadstavbového štúdia v odbore **rybárstvo a životné prostredie pre absolventov 3 ročného odboru rybár**, ktoré je už predložené MŠ SR na schválenie a predpokladáme, že po ich schválení budú platné od 1. 9. 2005.

3-ročné učebné odbory

Z učebných odborov je najrozšírenejším odborom **4561 2 00 poľnohospodár**. Inovácia odboru bola v r. 2001 realizovaná Agroinštitútom Nitra. Je to integrovaný učebný odbor s tromi odbornými zameraniami: 01 mechanizácia, 02 farmárstvo, 03 služby. Inovovaný učebný odbor nahradil všetky úzko špecializované učebné odbory, najmä učebný odbor 4560 2 00 pestovateľ a 4580 2 00 chovateľ. Pri inovácii sa uplatnili: nová technika, nové technológie a kvalitatívne nová príprava žiakov pre podnikanie a služby.

Učebný odbor **4571 2 00 záhradník** bol inovovaný v spolupráci s Agroinštitútom Nitra r. 2002. V inovovanom obsahu sa uplatnili nové normy, technika, technológia. Posilnená bola ekonomická príprava a príprava na podnikanie, práce v obchode a v službách.

Učebný odbor **4576 2 00 mechanizátor rastlinnej výroby** bol inovovaný a integrovaný ako **4524 2 00 agromechanizátor, opravár** v r. 2004, ktorý nahradil dva učebné odbory: **4576 2 00 mechanizátor rastlinnej výroby** a **4574 2 00 opravár poľnohospodárskych strojov**. Inováciu učebného odboru zabezpečil Agroinštitút Nitra. Inováciou sa rozšíril profil absolventa a tým

aj možnosti uplatnenia absolventov v poľnohospodárskej prvovýrobe, v zimnom období v opravárstve, prípadne v službách pre poľnohospodársku výrobu a pre vidiek.

Učebný odbor **4578 2 00 rybár** bol schválený v r. 1996. Odbor je určený pre špeciálnu prípravu odborníkov pre rybné hospodárstvo. V súčasnom období sa pripravuje inovácia učebného odboru.

Učebný odbor **4580 2 00 chovateľ** s odbornými zameraniami 01 chov hospodárskych zvierat nie je inovovaný a nebol zatiaľ záujem o inováciu, **02 chov koní a jazdecko**, inovované v r. 2003. Predchádzajúce ZPD boli z r. 1987 a vôbec nevyhovovali súčasným požiadavkám.

Pri inovácii boli zmeny:

- uplatnila sa nová koncepcia chovu koní, nová technika, technológia;
- posilnilo sa ekonomické vzdelávanie a príprava žiakov na podnikateľské činnosti v chove koní, v poskytovaní služieb v turistike a v hippoterapii.

Odborné zamerania 03 chov oviec a 04 chov kožušinových a laboratórnych zvierat sú v súčasnosti neaktívne – nevyučujú sa. Ak školy prejavia záujem, základné pedagogické dokumenty sa budú inovovať.

Nové učebné odbory

Nový učebný odbor **4529 2 00 pracovník pre záhradnú tvorbu, zeleň a služby** bol schválený v r. 2002. Učebný odbor je osobitne vhodný pre mestá, kúpele, rekreačné centrá a pod. Ide o prípravu odborníkov pre parkové úpravy, záhrady podľa realizačných projektov, činnosti pri výsadbe, ošetrovaní, údržbe, a ochrane zelene pomocou techniky a určených technologických postupov. Väčší priestor v obsahu ZPD sa venuje viazaniu a aranžovaniu kvetín a rozvíjaniu talentov vo viazaní a aranžovaní kvetín. Posilnená je ekonomická príprava, organizácia predaja záhradníckych výrobkov a príprava na poskytovanie poradenských služieb.

Nový učebný odbor **4565 2 00 lesokrajinár** bol schválený v r. 2004. Vznikol na základe požiadaviek rezortu pôdohospodárstva, Ústavu pre vzdelávanie pracovníkov lesníctva vo Zvolene Zahŕňa komplexnú prípravu základných odborných pracovníkov v lesnom hospodárstve, na výsadbu, ošetrovanie, údržbu lesnej zelene v krajine, v mestách aj na vidieku.

V skupine odborov 42, 45 a 43 poľnohospodárstvo a lesné hospodárstvo, veterinárne vedy je dosť študijných a učebných odborov aj po ich redukcii. Návrhy na nové odbory môžu vzniknúť na základe požiadaviek praxe a trhu práce. Ďalšie návrhy na nové odbory môžu byť akceptované len ak budú podložené skutočnými rezortnými požiadavkami. To znamená nielen atraktívny názov odboru, ale vypracovaný profil absolventa, vedomosti a zručnosti absolventa na základe skutočných požiadaviek praxe a navrhovaný profil absolventa bude odlišný od profilov absolventov súčasných – existujúcich odborov.

Ing. Marta Virčíková
Štátny inštitút odborného vzdelávania MŠ SR

KOOPERACE V RÁMCI ODBORNÉHO VZDĚLÁVÁNÍ

Evropské středisko pro rozvoj odborného vzdělávání (Cedefop) a Národní ústav odborného vzdělávání uspořádaly 21. ledna 2005 ustavující konferenci TTnetu České republiky – organizace představující partnerství vzdělavatelů, učitelů a lektorů v odborném vzdělávání a přípravě (TT – Training of Trainers). Konference byla zahájena představiteli MŠMT ČR a NÚOV.

Zásadní referáty přednesli na ustavující konferenci Ronald Sultana (University of Malta) – koordinátor sítě TTnet v nových členských zemích EU, Mara Brugia (Cedefop) – koordinátorka TTnetu a Richard Veleta (NÚOV) – koordinátor TTnetu v ČR, který představil delegátům z vysokých škol, středních odborných škol a dalších institucí zainteresovaných na odborném vzdělávání a přípravě učitelů programový dokument „Národní rámec pro TTnet ČR“.

Podle tohoto dokumentu je prvořadým cílem ustavené nové organizace připravit návrh systémového řešení vzdělávání učitelů odborných předmětů, instruktorů a lektorů. S tím je spojen i cíl – formulovat profesní standard pro učitele odborných předmětů. Ke zlepšení situace v rámci odborného vzdělávání by mělo přispět i plnění dalšího vysloveného cíle, a to rozvíjení existujících oborových a předmětových didaktik a iniciace vzniku nových předmětových didaktik. K naplnění vyslovených cílů by měla sloužit hledaná možnost fundraisingové podpory (získávání finančních prostředků) projektům TTnetu.

Hlavním úkolem – po vzoru jiných států, kde byl ustanoven TTnet – je založení národního fóra podporujícího výměnu informací a zkušeností v oblasti vzdělávání učitelů. Konkrétně se bude jednat o vytvoření webové stránky, která

bude usnadňovat výměnu a sběr informací, na které budou účastníci diskuse propojeni s evropskými sítěmi a relevantními institucemi. Zřízení této potřebné stránky je plánováno v uvedeném dokumentu do konce února 2005.

V dalším jednání ustavující konference vystoupili se svými příspěvky zástupci univerzit, které připravují učitele odborných předmětů a podělili se se svými zkušenostmi se začleněním do TTnetu – Edwin Webb (University of Greenwich, TTnet Velká Británie) a Pia Cort (The Danish Institute for Educational Training of Vocational Teachers, TTnet Dánsko).

Součástí programu byl také erudovaný příspěvek Jaroslavy Vašutové z Ústavu pro výzkum a rozvoj školství UK – PedF v Praze, který se týkal profesního standardu jako garance kvalifikace, profesionalizace, hodnocení a odměňování učitelů. Připravovaný standard učitelské profese přispěje k profesnímu a kariérnímu růstu učitelů, protože se od něj může odvíjet další vzdělávání učitelů.

Zásahu na vzniku TTnetu v České republice má především Národní ústav odborného vzdělávání v Praze, zastoupen Richardem Veletou a dalšími institucemi, které se věnují přípravě vzdělavatelů pro oblast odborného školství – jako je např. Katedra pedagogiky ČZU v Praze, jejíž vedoucí Milan Slavík byl jedním z členů expertní skupiny iniciující TTnet v ČR ve spolupráci se zahraničními odborníky.

Ustavující konference je počátkem nadějně spolupráce odborníků z mnoha škol a institucí v oblasti odborného vzdělávání.

PhDr. Radmila Dytrtová, CSc.
Katedra pedagogiky ČZU v Praze

PROMĚNY PEDAGOGIKY

Mezinárodní vědecká konference a sjezd pořádané ke 40. výročí založení České pedagogické společnosti (ČPdS) se konaly 3. a 4. 2. 2005 v Praze v prostorách Univerzity Karlovy Pedagogické fakulty. Na organizaci celé akce se podílel kromě zmíněné vysoké školy také Ústav profesního rozvoje pracovníků ve školství. Konference se zúčastni-

lo 121 delegátů z Čech a Slovenska, třetina delegátů byla z Polska.

V plenárním jednání konference přednesli své příspěvky významní představitelé pedagogické vědy: prof. Jiří Kotásek, prof. Jarmila Skalková, prof. Štefan Švec (SK), prof.

Bohuslav Šliwerski (PL), prof. Jan Průcha, prof. Josef Maňák, prof. Vlastimil Švec a doc. Jan Slavík. V plénu zazněly příspěvky na témata bilancující 40. výročí vzniku ČPdS, témata hodnotící současný stav pedagogické vědy a její terminologii, ale i témata vyvolávající diskusi a zmiňující současně postavení pedagogiky, její prestiž a postavení v současné společnosti. Pro ilustraci uvádíme názvy některých příspěvků, které delegáti vyslechli: Snahy o vytvoření akademické komunity v české a slovenské pedagogice v letech 1964–1969, Obsah vzdělávání – trvale prioritní téma pedagogické teorie a praxe. Současnost oborových didaktik: na pomezí nového paradigmatu? Pedagogika jako hypermarket věd o výchově.

Na jednání v plénu navazovalo jednání v pěti sekcích:

1. Teoreticko-metodologické problémy rozvoje pedagogiky jako vědy
2. Společnost a pedagogika
3. Proměny učitelské profese
4. Specifické přístupy k výchově
5. Aktuální problémy multikulturní výchovy

Jednání v sekcích probíhalo u kulatých stolů. Přednesené příspěvky se týkaly aktuálních problémů výchovy a vzdělávání a většina z nich podnítila odbornou diskusi. Pro ilustraci uvádíme názvy některých referátů, aby bylo zřejmé široké obsahové zaměření: Perspektivy pedagogiky na Slovensku – společenské výzvy, paradigma a teoretická východiska (prof. Beata Kosová), Příprave školní vzdělávací program (dr. Helena Marinková), Celoživotní vzdělávání – minulost a perspektiva (dr. Jana Kohnová), Míra kompatibility sebereflexe pedagogů s názory žáků na osobnost učitele (dr. Radmila Dytrtová).

Sjezd České pedagogické společnosti řídil předseda ČPdS prof. Vlastimil Švec během druhého dne jednání konference. Na sjezdu společně zasedli za jednací stůl delegáti – učitelé z různých typů škol. Jednání sjezdu mělo bilanční a pracovní charakter. Sjezd pozdravil a popřál hodně zdaru jednání současný předseda Slovenské pedagogické společnosti prof. Ladislav Macháček.

drt

VÝŽIVA A ZDRAVIE VO VÝCHOVE A VZDELÁVANÍ

Projekt „**Výživa a zdravie vo výchove a vzdelávaní**“ je podprogramom prierezového štátneho programu výskumu a vývoja „**Kvalita života – zdravie, výživa a vzdelávanie**“.

Štátny inštitút odborného vzdelávania (ŠIOV) od školského roku 2003/2004 spolupracuje s hlavnou riešiteľskou organizáciou – Fakultou chemickej a potravinárskej technológie STU a ďalšími spoluriešiteľskými organizáciami – Trnavskou univerzitou, Úradom verejného zdravotníctva SR, Štátnym pedagogickým ústavom, Výskumným ústavom mliekarenským na projekte „**Výživa a zdravie v procese výchovy a vzdelávania**“.

Cieľom projektu je dosiahnuť prostredníctvom vzdelávacích aktivít zvýšenie vedomostí a spoločenského povedomia týkajúcich sa zdravej výživy a vplyvu výživy na zdravie obyvateľstva.

Cieľovými skupinami tohto projektu sú:

- a) žiaci základných a stredných škôl, deti predškolských zariadení, študenti vysokých škôl,
- b) altruisti celoživotného vzdelávania v produktívnom i postproduktívnom veku,
- c) učitelia všetkých typov škôl s aprobáciou, ktorá dovoľuje implementáciu poznatkov o výžive a zdraví do učebných osnov,

d) všetci tí, ktorí majú o problém zdravia a výživy spontánny alebo (napr. chorobou) vynútený záujem a sú ochotní participovať na vzdelávacom procese.

Projekt je rozdelený do deviatich na seba nadväzujúcich etáp:

1. **etapa:** Príprava metodiky na zistenie stavu znalostí z oblasti výživy a jej vplyvu na zdravotné faktory u študentov všetkých typov škôl.
2. **etapa:** Zistenie súčasného stavu spoločenského povedomia o racionálnej výžive, vplyv faktorov výživy na zdravotný stav ľudského organizmu v detskom, adolescentnom, dospelom a seniorskom veku.
3. **etapa:** Vypracovanie obsahu vzdelávacích programov a metodiky vzdelávania edukátorov pre predškolské a školské zariadenia, základné školy, stredné školy, vysoké školy. Vypracovanie obsahových a výkonových štandardov pre edukátorov uvedených zariadení a inštitúcií.
4. **etapa:** Príprava prierezových vzdelávacích štandardov pre žiakov a študentov základných a stredných škôl na základe najnovších poznatkov potravinárskej vedy a výživy.
5. **etapa – 9. etapa** súvisia s akreditáciou študijných odborov, edukačných modulov a elektronickým vzdelávaním a vytvorením Inštitútu pre celoživotné vzdelávanie v oblasti potravín, výživy a zdravia.

Výsledkom riešenia úlohy je vypracovanie systému celoživotného vzdelávania v oblasti výživy s poukázaním na dôležitosť výživy pri udržiavaní zdravia v celej populácii SR.

S riešením projektu súvisí akreditácia nového študijného odboru **2949 6 00 výživa, ochrana zdravia a hodnotenie**

potravín, schváleného MŠ SR dňa 26. apríla 2004 pod číslom CD – 2004-6384/12744 – 1:093 s platnosťou od 1. septembra 2004, začínajúc 1. ročníkom. Študijný odbor sa experimentálne overuje na SPŠ potravinárskej v Nitre a ZSS potravinárskej, Farského 9, Bratislava.

Ing. Žatkovičová, ŠIOV, OVVP

METODOLOGICKÉ ASPEKTY A VÝZKUM v oblasti didaktik prírodovedných, zemědělských a příbuzných oborů

Pod tímto názvem se konala 13.–15. 1. 2005 mezinárodní konference ve školicím zařízení MŠMT ČR v Tatranské Štrbě. Pořádajícími institucemi této konference byly Katedra pedagogiky ČZU v Praze, Katedra zoologie a antropologie FPV UKF v Nitre a Katedra učitelství a didaktiky biologie PřF UK v Praze. Konference se zúčastnilo 45 delegátů z vysokých škol připravujících učitele z Prahy, Bratislavy, Brna, Českých Budějovic, Hradce Králové, Trnavy, Košic, Nitry, Prešova. Pracoviště připravující učitele zemědělského odborného vzdělávání byla zastoupena učiteli ČZU v Praze a SPU v Nitre.

V rámci odborného jednání konference vystoupili kromě zástupců univerzit zástupci výzkumných ústavů obou republik, slovenské školní inspekce a ministerstva školství. Cílem konference byla příprava učitelů didaktik přírodovědných, zemědělských a příbuzných oborů a výzkum v této oblasti.

Jednání konference probíhalo ve třech sekcích dle odborného zaměření. K výměně zkušeností a informací v rámci odborného zemědělského vzdělávání přispěly referáty ke kompetenci učitelů odborných předmětů v oblasti rozvoje osobnosti studentů, příspěvky věnované využívání informačních a komunikačních technologií, využívání výukových databází v procesu vzdělávání, zkušenostem s tvorbou

a pilotní realizací e-learningových kurzů, studijním oporám, výzkumu získávání didaktických kompetencí v průběhu řízené pedagogické praxe v rámci přípravy učitelů odborných předmětů, současným potřebám učitelů v oblasti didaktiky zemědělských předmětů a otázkám problémového vyučování v odborných předmětech.

V závěrech konference účastníci konstatovali potřebu spolupráce v řešení výzkumných úkolů směřovaných do oblasti didaktik, v tvorbě vzdělávacích programů, učebních textů a ve vývoji nových učebních pomůcek a učebnic. Prvořadým úkolem se jeví mimo jiné i nutnost sjednocení a utřídění používané terminologie v rámci oborových didaktik.

Jednání konference se konalo ve Vysokých Tatrách, v oblasti, která byla 19. 11. 2004 zasažena přírodní kalamiťou. Program konference tuto skutečnost zohlednil a delegáti měli možnost na vlastní oči vidět místo zkázy a besedovat se svědky a odborníkem z Tanapu.

Informace z tohoto setkání a záznam z pozorování zasažené oblasti komentuje článek na straně 11, školicí zařízení ministerstva školství představuje následující článek.

PhDr. Radmila Dytrťová, CSc.
Katedra pedagogiky ČZU v Praze

STŘEDISKO VZDĚLÁVÁNÍ, INFORMACÍ A SLUŽEB MŠMT ČR

Celoroční ubytovací zařízení ministerstva školství v Tatranské Štrbě ve Vysokých Tatrách se nachází v blízkosti Štrbského plesa, vedle hlavní silnice E 50 v lese před Tatranskou Štrbou, 200 m od železniční stanice. Okolí ubytovny není kalamiťou zasaženo. K dispozici jsou hlavní budova (zděná) s kapacitou 70 lůžek a chata (celoročně obyvatelný srub) s kapacitou 23 lůžek. Ceny za ubytování jsou za noc

na osobu 150 až 180 Kč. Celodenní stravování je ve stejné ceně.

Pro střední školy se tak otvírá nová možnost pro organizování turistických kurzů a dalších aktivit pro žáky, ale také konferencí, kurzů, školení i rekreací pro vyučující.

SVIS MŠMT ČR Prachatice

Ubytovací zařízení Tatranská Štrba-Lieskovec

Tatranská Štrba 3008, 059 41 SR

Telefon: +421 524 484 888

Kontaktní osoby: p. Feldek a p. Hakl

e-mail: svis-strba@sinet.sk

web: www.svis.cz

KALAMITA VE VYSOKÝCH TATRÁCH

V noci 19. listopadu 2004 postihla oblast Tater silná vichřice. Rychlost větru se pohybovala od 150 do 170 km za hodinu. Tento silný vítr způsobil, že většina lesního porostu Tatranského národního parku (TANAP) byla zničena.

Místní ochranáři a lesníci se potýkají s mnoha problémy. Především je to nedostupnost specializované techniky pro odklizení popadaných stromů. Problém byl částečně vyřešen zapůjčením několika strojů z Rakouska, jejich počet

však není dostačující. Dále jsou zde problémy s likvidací nevyužitelné dřevní hmoty (větví a odštěpků), které je velmi mnoho, a proto TANAP dostal povolení k její likvidaci pálením. Od pálení ale bylo upuštěno, protože vznikala v dané oblasti smogová situace a na vedení TANAP došlo mnoho stížností z řad obyvatelstva na nepříznivé podmínky v ovzduší. Optimální představa je taková – z odštěpků se budou pod vysokým tlakem lisovat pelety, které se později využijí jako palivo. To však neřeší problém se stále velkým množstvím větví, pro které se zatím nenašlo smysluplné využití, ani způsob likvidace.

Kalamita a její důsledky v budoucnu

Lesní porosty v Tatrách byly tvořeny z 95 % smrkem ztepilým (*Picea abies*), jeho kořenový systém je mělký, proto často podléhá vývrátům. Přesto počet vyvrácených smrků je minimální. Převážná část stromů se vlivem větru zlomila v polovině kmene. Z tohoto typu poškození se dá usuzovat, že proudění větru nebylo v jednom směru, ale v porostu docházelo k točivým vírům – tvrzení podporuje i směr popadání kmenů (popadané kmeny neleží v jednom směru, ale jsou uspořádány do všech směrů).

Rozsah škody je obrovský, primárně bylo zničeno 2,5 milionu m³ dřeva. Zničení lesa můžeme kromě větru přičíst také chybám, ke kterým došlo již při zakládání porostů. V době, kdy většina porostů v Tatrách byla vysázena, byl požadavek na les zcela produkční. Bylo potřeba hodně kvalitního smrkového dřeva, a to vedlo k zakládání smrkových monokultur. Obecně je známo, že jednodruhové porosty jsou více náchylné ke všem druhům disturbancí (abiotickým i biotickým). Na poražených kmenech jsou patrné stopy napadení dřevokaznými houbami. Kromě škůdců na dřevě se zde vyskytují i jiní škůdci, např. korovnice zelená (*Sacchiptanthes viridis*), korovnice smrková (*Sacchiptanthes abietina*) a obaleč smrkový (*Epinotia tedella*). Kůra výhonů některých smrků je poškozena žírem imág kovaříků a nosatců (druhy rodů *Ottiorhynchus*, *Phyllobius*, *Polydrosus*). Do budoucna hrozí veliké nebezpečí kalamity lýkožrouta smr-

kového (*Ips typographus*), jehož žír lýkové části dřeva započatý na padlých stromech se může rozšířit i na zbylé stromy. Možné je také napadení polomových stromů dřevokazem čárkováným (*Trypodendron lineatum*). Pokud nedojde ke včasnému odklizení padlého dřeva, budou nově vysázené sazenice smrku napadeny imágy klikoroha borového (*Hyllobius abietis*), jehož larvy se vyvíjejí na mrtvém dřevě.

Protikalamiční opatření

Pro tuto chvíli je nutné co nejdříve odklidit všechno padlé dřevo, což bude úkol velice nesnadný. Dále při plánování budoucího lesního porostu je nutné volit jiné složení lesa, kde sice smrk může být dominantní dřevinou, ale bude zde

vyšší zastoupení např. modřínu, borovice, jedle a některých listnáčů. Pomocí těchto doplňkových dřevin je nezbytné zbudovat kostru porostu. V plánovaných pěstebních zásadách je třeba věnovat pozornost tvorbě porostního pláště a před vytěžením holiny budovat porostní rozluky a odluky.

Článek vznikl ve Vysokých Tatrách u příležitosti mezinárodní konference vysokých škol, která se konala 13.1. až 15.1. v Tatranské Štrbě a jejíž součástí byla i exkurze do kalamiční oblasti.

Jana Dytrtová
studentka FEL ČZU v Praze, obor lesní inženýrství

INFORMAČNÍ CENTRUM EVROPSKÉ UNIE

při delegaci Evropské komise v České republice

Nová Společná zemědělská politika

Počínaje 1. lednem 2005 zavedlo 10 členských států zásadní reformu Společné zemědělské politiky (SZP), schválenou v červnu 2003. Reforma zcela mění způsob, jakým EU podporuje zemědělský sektor, a nabízí zemědělcům možnost svobodně produkovat, co si žádá trh. Do budoucna bude většina dotací vyplácena nezávisle na objemu produkce. Tyto nové „jednotné platby na farmu“ budou bezprostředně provázány s dodržováním norem na ochranu životního prostředí, bezpečnosti potravin a dobrého zacházení se zvířaty. Oddělení dotací od produkce umožní evropským farmářům lépe konkurovat a orientovat se na trh při současné větší stabilitě příjmů. Snížením přímých plateb pro velké farmy se uvolní prostředky pro zemědělce, kteří realizují programy zaměřené na ochranu životního prostředí, kvalitu výrobků nebo zlepšování života zvířat. Změny poskytnou spotřebitelům to, o co mají zájem, daňovým poplatníkům nabídnou větší průhlednost a přispějí ke zvýšení tržní orientace světového zemědělského obchodu.

Systém jednotných plateb se zavádí v hlavních tržních segmentech, tedy pro obiloviny, maso a mléko. V roce 2006 bude systém rozšířen i na produkci tabáku, olivového oleje a bavlny.

Členské státy mohou zavést systém jednotných plateb v rozmezí let 2005–2007. Deset členských států se rozhodlo začít již 1. ledna 2005. Jsou to: Belgie, Dánsko, Irsko, Itálie, Lucembursko, Německo, Portugalsko, Rakousko, Spojené

království a Švédsko. Dalších pět „starých“ členských států (Finsko, Francie, Nizozemsko, Řecko a Španělsko) zavedou systém jednotných plateb v roce 2006, zatímco dva „nové“ členské státy, které si rovněž zvolily jednotné platby, Malta a Slovinsko, je začnou uplatňovat v roce 2007. Dalších 8 nových členských států zavedlo režim jednotných plateb na plochu. To znamená, že je z prostředků pro daný region vyplácen jednotný příděl na jeden hektar. Tyto nové členské státy musí zavést systém jednotných plateb na farmu nejpozději v roce 2009.

První případ BSE u kozy

Členské státy 2. února hlasovaly ve prospěch návrhu Evropské komise zahájit testování na BSE u koz chovaných na území EU poté, co se o týden dříve potvrdil první případ BSE u kozy. Postup testování byl navržen Komisí tak, aby stanovil, zda tento případ BSE představuje izolovaný incident, nebo zda je nutno přijmout další opatření. Situace bude důkladně monitorována a zhodnocena nejpozději za šest měsíců na základě výsledků rozšířeného testování a výsledku kvantitativního hodnocení rizik bezpečnosti koziho masa, která jsou v současné době prováděna Evropským úřadem pro bezpečnost potravin (EFSA).

Rekordně chladná zima může zvětšit ozónovou díru nad severní Evropou

Evropští vědci potvrdili, že vysoké vrstvy arktické atmosféry na severním pólu dosahují tuto zimu dosud nejnižší

ších teplot a varujú pred destrukciou ochranné ozónovej vrstvy v dôsledku veľmi chladných podmienok. První známky ubývania ozónu už byly pozorovány. Ozónová vrstva se nachází v takzvané stratosféře, nejnižší vrstvě atmosféry, ve výšce zhruba 8 km nad zemskými póly a její funkcí je chránit povrch země před škodlivým slunečním UV zářením. Více než 170 zemí ratifikovalo Montrealský protokol, smlouvu

o ochraně životního prostředí z roku 1987, která usiluje o ochranu ozónové vrstvy. Bude-li pokračovat ochlazování arktické stratosféry, lze v následujících dekádách očekávat rostoucí ztráty ozónu. Díra v ozónové vrstvě může způsobit zesílení škodlivého UV záření na osídlené polární oblasti na Skandinávii, případně i dále na střední Evropu.

SÚŤAŽ ZRUČNOSTI STREDNÝCH ŠKÔL

Druhý ročník netradičnej celoslovenskej súťaže zručnosti žiakov stredných škôl pripravujúcich sa na povolanie pekáč a cukrár o „**Najlepší vianočný pekářský a cukrářský výrobok**“ bol v Agroinštitúte Nitra v súvislosti s organizovaním 12. ročníka Celoslovenskej prezentácie odborných zručností, tvorivosti a prác žiakov stredných škôl rezortného zamerania.

Súťaž sa uskutočnila v priestoroch Agroinštitútu Nitra dňa 15. decembra 2004.

Vyhlasovateľom celoslovenskej súťaže bolo Ministerstvo pôdohospodárstva Slovenskej republiky, ktoré organizovaním tejto odbornej aktivity poverilo oddelenie metodického vzdelávania pre stredné školy Agroinštitútu Nitra.

Tejto príťažlivej súťaže odborných zručností sa zúčastnilo dvanásť stredných škôl: **SOU poľnohospodársko-potravinárske Banská Bystrica, SOU potravinárske I. Nitra, Súkromné stredné odborné učilište Mostová, Stredné odborné učilište Lipany, Združená stredná škola Dvory**

Predseda hodnotiacej komisie Ing. Peter Valenta (v strede) pri vyhlasovaní výsledkov súťaže

nad Žitavou, Stredné odborné učilište poľnohospodárske Zemianske Sady, Stredné odborné učilište potravinárske a poľnohospodárske Nové Mesto nad Váhom, Stredné odborné učilište poľnohospodárske Kežmarok, Združená stredná škola potravinárska a poľnohospodárska Voderady, Stredné odborné učilište poľnohospodárske a potravinárske Šurany, Stredisko praktického vyučovania potravinárske Krupina, Združená stredná škola Snina.

Netradičným podujatím sme súťaž pomenovali z dôvodu, že výrobky školy vyrobili počas praktického vyučovania

2. miesto v kategórii „Cukrářské výrobky – fantázia“ získala súťažná práca SPV potravinárske Krupina

v podmienkach svojich pracovísk odborného výcviku a tieto priniesli do Agroinštitútu Nitra k vyhodnoteniu. Súťažilo sa v týchto kategóriách:

Pekárske výrobky s minimálnou trvanlivosťou 3 dni

- a) kategória jemné pečivo
- b) kategória chlieb pšenično-ražný

Cukrárske výrobky

- a) kategória čajové pečivo
- b) kategória kusové-krájané
- c) kategória fantázia na vianočnom stole – umelecké dielo

Hodnotenie súťažných úloh vykonala nezávislá hodnotiacia komisia podľa senzorických kritérií a podľa anonymne vyžrebovaných súťažných čísel.

Členovia hodnotiacej komisie celoslovenskej súťaže odbornej zručnosti o Najlepší vianočný pekársky a cukrársky výrobok stredných škôl boli vymenovaní riaditeľom Agroinštitútu Nitra Ing. Kamilom Slížom, CSc., a zastupovali jednak remeselný profesijný zväz pekárov a cukrárov SR (Ing. Peter Valenta, generálny riaditeľ Nipek a.s. Nitra), odborné školstvo (Ing. Viera Žatkovičová, Štátny inštitút odborného vzdelávania MŠ SR), ako aj odbornú zahraničnú prax (Tomáš Katrinec, cukrársky majster pôsobiaci v Nemecku).

Výsledky v jednotlivých súťažných úlohách

Pekárske výrobky – jemné pečivo

	Počet bodov	Názov školy
1. miesto	98,3	SOUPP Šurany
2. miesto	90,7	SOU potravinárske I. Nitra
3. miesto	89,0	SOUPP Nové Mesto nad Váhom

Pekárske výrobky – chlieb pšenično-ražný

	Počet bodov	Názov školy
1. miesto	96,0	SOUPP Banská Bystrica
2. miesto	83,0	SOU potravinárske I. Nitra
3. miesto	65,0	SOUP Kežmarok

Cukrárske výrobky – čajové pečivo

	Počet bodov	Názov školy
1. miesto	87,6	SOUP Kežmarok
2. miesto	86,0	SOU potravinárske I. Nitra
3. miesto	85,0	SOUPP Šurany

Cukrárske výrobky – čokoládová roláda; dobošové rezy; ananásové rezy; bratislavské rožky s orechovou náplňou

	Počet bodov	Názov školy
1. miesto	94,7	SPV potravinárske Krupina
2. miesto	89,7	SOUP Kežmarok
3. miesto	83,0	SOU potravinárske I. Nitra

Cukrárske výrobky – fantázia

	Počet bodov	Názov školy
1. miesto	100,0	SOU potravinárske I. Nitra
2. miesto	99,0	SPV potravinárske Krupina
3. miesto	98,7	SOUPP Šurany

Slávnostné vyhodnotenie súťaže sa uskutočnilo za účasti zástupcov súťažiacich škôl, ako aj návštevníkov, zaujímajúcich sa o vystavené výrobky, ktorých hodnotenie, i keď neoficiálne, bolo dôležité. Túto oficiálnu úlohu však plnila hodnotiacia komisia na čele s predsedom Ing. Petrom Valentom, ktorý výsledky súťaže vyhlásil.

Vítazné školy prevzali ocenenia (praktické vecné ceny a diplomy), ktoré venoval Agroinštitút Nitra, sponzori Revent Slovakia Nitra a EK VIA, s.r.o. Nitra.

V závere slávnostného vyhodnotenia riaditeľ Agroinštitútu Nitra Ing. Kamil Slíž, CSc., ocenil umelecké diela pekárskych a cukrárskych výrobkov pedagogických zamestnancov a žiakov zúčastnených škôl na súťaži a zaželel mnoho úspechov na ďalších podobných odborných aktivitách.

Cieľom súťaže nebolo len preveriť odborné zručnosti a praktické skúsenosti žiakov a pedagogických zamestnancov, ale aj umožniť stretnutie spojené so vzájomnou výmenou skúseností a na základe zistených poznatkov skvalitňovať výchovno-vzdelávací proces pri príprave mládeže na povolanie.

Možno povedať, že druhý ročník celoslovenskej súťaže v odborných zručnostiach žiakov stredných škôl o „Najlepší vianočný pekársky a cukrársky výrobok“ organizovaný oddelením metodického vzdelávania pre stredné školy Agroinštitútu Nitra sa vydaril. Všetci vlastne obstáli výborne.

Ing. Ladislav Križan
Agroinštitút Nitra

Organizuje vaša škola zaujímavú odbornú, športovú alebo inú záujmovú aktivitu? Oznámte, prosím, termín konania a názov aktivity našej redakcii. Radi ju uverejníme v časopise i na webových stránkach!

Pořádá vaše škola zaujímavou odbornou, športovú či záujmovú akciu? Sdajte, prosím, termín konania a názov akcie do našej redakcie. Radi ji zverejníme v časopise i na webových stránkach.

SÚŤAŽE O MLIEKU – STÁLE AKTUÁLNE

Súťaže o mlieku majú v Strednej poľnohospodárskej škole v Michalovciach už každoročný cyklický charakter. Pravidelne sa zapájame do trojstupňovej súťaže o mlieku, pričom každý rok prebehne školské kolo. V minulých rokoch sme boli viacnásobným usporiadateľom krajských kôl, do ktorých boli zapojené stredné poľnohospodárske školy a stredné odborné učilišťa poľnohospodárske z Košického a Prešovského kraja.

Vlani sme zorganizovali v našej škole z poverenia Ministerstva školstva SR celoštátne kolo súťaže o mlieku s medzinárodnou účasťou partnerských škôl z Poľska, Maďarska, Rumunska, Českej republiky a Rakúska.

Dňa 13. januára 2005 sa uskutočnil 8. ročník školského kola „Súťaže o mlieku“ v Strednej poľnohospodárskej škole v Michalovciach v tesnej spolupráci so Školským majetkom pri Strednej poľnohospodárskej škole v Michalovciach.

Čestné predsedníctvo súťaže tvorili riaditelia uvedených inštitúcií Ing. Ivan Švingál – riaditeľ školy a Ing. Michal Šoltés, CSc. – riaditeľ školského majetku. Hlavným garantom súťaže bol vedúci individuálnej praxe Ing. Vendelín Borko, ktorý v úzkej spolupráci s vyučujúcimi predmetov živočíšna výroba, prax a zootechnikmi školského majetku, koordinoval a riadil úspešný priebeh súťaže.

Školské kolo súťaže o mlieku pozostávalo z piatich samostatných častí (disciplín):

1. test o mlieku
2. príprava dojiča a dojnice na dojenie
3. vlastné dojenie
4. NK-test a zaraďovanie mlieka do tried kvality
5. laboratórne skúšky mlieka

Súťaže sa zúčastnilo 18 žiakov druhého, tretieho a štvrtého ročníka v dvojčlenných súťažných družstvách. Samotná súťaž prebiehala regulárne podľa príslušných metodických pokynov Ministerstva školstva SR.

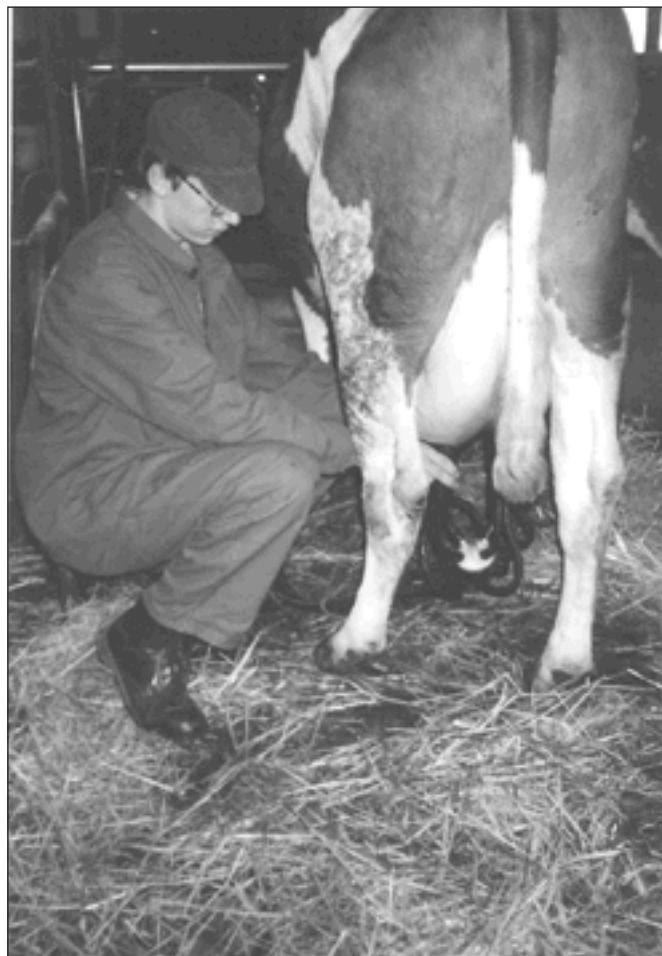
V uvedených disciplínach najviac vedomostí a praktických zručností preukázali žiaci štvrtých a tretích ročníkov. Na prvom mieste sa umiestnil Peter Hrabovský, druhé miesto zaslúžene patrilo Ondrejovi Sokolovi a tretie miesto vybojoval Juraj Ďurík.

Súťažiaci celkovo prejavili dobrý stupeň odborných mliekarenských a zootechnických vedomostí, pričom sa vyskytovalo minimálne množstvo drobnejších metodických chýb pri samotnom dojení v teste a pri laboratórnych skúškach mlieka. Súťažiaci odchádzali zo súťaže s uspokojivým pocitom, že uvedenú problematiku ovládajú, že o získavaní a hodnotení mlieka majú zodpovedajúce poznatky a že sú schopní v poľnohospodárskej praxi tieto úlohy kedykoľvek zvládnuť.

Vítazi, ako aj ostatní účastníci, obdržali diplomy a vecné ceny a z ich tváří bolo možné vyčítať pocit určitej hrdosti, že reprezentovali seba, ale aj svoju triedu a svoj kolektív. Výsledky súťaže boli operatívne vyhodnotené na školských nástenkách ihneď po skončení súťaže.

Sme presvedčení, že súťaže o mlieku majú význam pri popularizácii a zviditeľňovaní práce školy a prispievajú k propagácii mlieka ako najzdravšej základnej potraviny.

Ing. Jaroslav Ivančík
SPOŠ Michalovce

Z ČINNOSTI ASOCIACE

První jednání výkonné rady Asociace vzdělávacích zařízení pro rozvoj venkovského prostoru se v novém roce uskutečnilo v Praze. V lednu se tak sešli její členové a hosté nad dalšími úkoly.

V úvodu proběhlo hodnocení valné hromady Asociace (19. 11. 2004), bylo odhlasováno poskytování finančního příspěvku na soutěže odborných dovedností žáků, příprava dopisu hejmanům o existenci Asociace s nabídkou spolupráce, probíráno bylo členství v CZECHA i jednání kolem normativů s představiteli ministerstev školství a zemědělství.

Zástupci pracovních komisí seznámili přítomné s novými akcemi a s průběhy různých jednání: pedagogická komise iniciovala seminář k programům Leonardo da Vinci (příprava projektů), řešila na MŠMT ČR otázku přírodovědného lycea; ekonomická komise pro školní hospodářství informovala o náročném a v závěru neúspěšném jednání s ministerstvem zemědělství o poskytnutí financí pro školní statky.

Významným hostem jednání výkonné rady byl ředitel odboru středního a vyššího odborného vzdělávání ING. VOJTĚCH ŠRÁMEK, který se vyjádřil k aktuálním problémům škol:

Normativy

Ekonomická sekce při stanovování výše normativu provedla analýzu u jednotlivých oborů, v krajích byla zjištěna velká nejednotnost a výše normativů; pro krajské úřady je jejich výše pouze informativní a doporučující. Systém financování – minimální komponenty normativů – bude vyřešen až s rámcovými vzdělávacími programy (RVP). Z požadavků škol na zvýšení konkrétních normativů bylo

přijato pouze navýšení u oboru opravář zemědělských strojů, navýšení u oboru agropodnikání akceptováno nebylo. Záleží na řediteli střední školy, jakým způsobem dokáže obhájit na krajském úřadě své požadavky.

Problémem je, v souvislosti s vazbou RVP na normativy, že RVP vznikají postupně, zemědělské obory budou ukončeny (podle Ing. Hradila z NÚOV) za 3 roky.

Nástavbové studium

Podle ustanovení § 83 odst. 1 zákona č. 561/2004 Sb., o předškolním, základním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání (školský zákon) mohou „střední školy, které poskytují střední vzdělání s maturitní zkouškou v daném oboru, organizovat v tomto oboru nástavbové studium...“. Toto ustanovení postihuje řadu učilišť, která podle dříve platného školského zákona nástavbové studium organizovala. MŠMT ČR hledá řešení, školy budou včas o řešení problematiky informovány.

Přírodovědné lyceum

Filosofie lyceálního vzdělávání – obory skupiny 78-42-M (lycea) – jsou určeny potenciálním studentům technicky, ekonomicky a přírodovědně zaměřených oborů vysokých škol.

Obor Přírodovědné lyceum je uveden v nařízení vlády č. 689/2004 Sb., o soustavě oborů vzdělání v základním, středním a vyšším odborném vzdělávání, jeho zařazování probíhá v souladu s právní normou (školský zákon).

Dotazy, diskuze

Otázky se týkaly výkladu jednotlivých paragrafů školského zákona a prováděcích předpisů k tomuto zákonu.

V otázce typů středních škol byl vznesen dotaz na chybějící SOU a U. Vyhláška nemůže jít nad rámec ustanovení zákona.

Dále bylo poukazováno na skutečnost, že pracoviště praktického vyučování není v zákoně..., ale je to smluvní pracoviště, což je dostačující. Ve školském zákonu není uveden pojem vrchní mistři, vedoucí praxe..., organizační strukturu si ředitelé škol zpracovávají sami, mohou si určit tyto funkce sami.

Problematika akreditace vzdělávacích programů oborů vyššího odborného vzdělávání – bylo doporučeno požádat o akreditaci (vzdělávacího programu) co nejdříve, aby se zabránilo očekávanému nakupení žádostí těsně před ukončením platnosti stávajících učebních dokumentů.

Diskuze pokračovala i po odchodu hostů. Nebylo to poprvé, kdy ředitelé poukazovali na blížící se nedostatek ze-

mědělských odborníků v praxi v některých krajích a na občasnou lhostejnost příslušných institucí k tomuto jevu. Do závažného vznikajícího problému by měli vstoupit zaměstnavatelé, některé kraje vypracovávají analýzu potřeb odborníků a podle toho i podporují obory na školách.

Na závěr jednání byla řešena se zástupci odborů vyšší kolektivní smlouva.

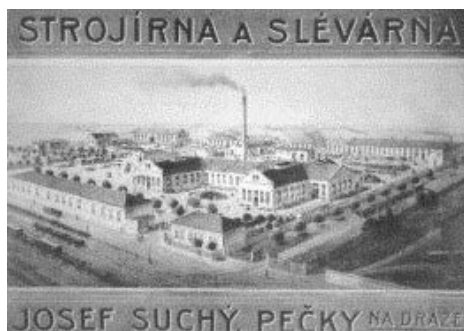
Josef Suchý

Strojírna a slévárna Pečky

V roce 1892 byla v Pečkách založena společnost TONA a. s., původně jako slévárna železa. V r. 1893 založil Josef Suchý, bývalý slévárenský mistr pocházející z Dejšin u Plzně, společník firmy Suchý, Jouza a spol. (pozdější společník firmy Suchý, Jouza a Čáp v Chrástu u Plzně) továrnu na hospodářské stroje, slévárnu kovů a železa v Pečkách. Výrobní sortiment v průběhu dalších let prošel postupným vývojem přes výrobu hospodářských strojů a strojírenských výrobků k výrobě řemeslnického nářadí v padesátých letech minulého století. Po krátkou dobu vyráběla i jízdní kola, ale pro nerentabilitu bylo od výroby upuštěno a výroba byla zastavena. Výstavba vlastní kovárny byla rozhodujícím krokem ke stabilizaci výrobního programu.

I tato továrna, jako jí podobné, se vypracovávala z malých poměrů. Začínala s 20 zaměstnanci. Pro pohon strojů sloužil jeden parní stroj o výkonu 12 HP. Zpočátku továrna vyráběla pouze odlitky pro hospodářské stroje. Postupně se však rostla, rozšiřovala svůj výrobní program, až se stala svojí velikostí druhým největším strojírenským podnikem v Pečkách.

Zakladatel továrny Josef Suchý byl po řadu let členem obecní rady v Pečkách. Jeho nástupcem se pak stal v r. 1912

SUCHÝ – JOUZA – ČÁP

jeho syn Ladislav Suchý, který již byl činný při stavbě továrny samé. V letech 1910 až 1912 se Ladislav Suchý stal starostovým náměstkem, a pak dokonce i starostou obce. V r. 1913 měla slévárna kovů a továrna na výrobu hospodářských strojů 192 zaměstnanců a o rok později zaměstnával závod již přes 300 dělníků. Jako na většinu soukromých podnikatelů za první republiky dolehly důsledky hospodářské krize z let 1935–36 i na firmu Josef Suchý. Závod vlastním převzetím zachránil podnikatel Ing. Matička. Starší zakladatelův syn Josef Suchý byl technickým správcem firmy Bratři Jouzové, s ním se později rozešel, založil společně s účetním této firmy Františkem Jouzou a strojmistrem cukrovaru v Pečkách Josefem Čápem strojírnou a slévárnu oceli v Chrástu u Plzně pod firmou Suchý, Jouza a Čáp. Mladší syn Václav Suchý se oženil s dcerou Josefa Čápa a založil ve Čtyřkolech u Benešova u Prahy továrnu s podobným výrobním programem. Strojírna a slévárna železa v Pečkách v r. 1921 vyhořela a majitel Ladislav Suchý se při požáru nachladl a zemřel. Závod po něm převzal jeho jediný syn Lubor Suchý, který s matkou Annou závod dále řídil. Firma i pak měla velmi bohatý vývoz do zahraničí, Ruska, Rumunska a Bulharska. Podnik byl jako většina ostatních továren zestátněn v r. 1948.

Suchý – Jouza – Čáp

Slévárna a strojírna v Chrástu u Plzně

Posledním závodem, postaveným v obci Chrast u Plzně v 19. století, byla strojírna firmy Suchý, Jouza a Čáp. Pánové Josef Suchý, majitel továrny na stroje v Pečkách a jeho společníci František Jouza a Josef Čáp založili v r. 1899 továrnu, která zprvu vyráběla pouze hospodářské stroje, později i stroje na broušení a opracování kamene. Součástí továrny byla též slévárna a strojírna. Výroba se rozběhla v r. 1900.

Původně zemědělská ves Chrast se postupně změnila na obec zemědělsko-průmyslovou. Na počátku byly v továrně vyráběny ponejvíce secí stroje, řezačky, žentoury a studnič-

ní čerpadla i čerpadla na hnůj. Za dva roky nato byl do podniku přibrán další výrobní obor pro průmysl kamenický, pily na řezání kamene, brousící stroje, frézovací stroje a hoblovací soustruhy. Zpočátku v továrně pracovalo 25 dělníků se 3 soustruhy, 3 vrtačkami, jedním kotlem o výhřevnosti 24 m² a parním strojem o výkonu 16 k. V r. 1910 měla továrna již parní kotel o výhřevnosti 50 m², parní stroj o výkonu 60 k a zaměstnávala celkem 180 dělníků. V té době zprostředkovala odbyt svých výrobků pro Rakousko, Čechy, Moravu, Dolní a Horní Rakousy, Štýrsko, Korutany, Kraňsko a Rusko. Z původního stavu počet dělníků v továrně narostl tak, že na začátku 19. století zaměstnávala

již 220 dělníků a 10 úředníků. Továrna vyráběla převážně secí stroje „KLENOT“ a „PLZEŇKA“, ruční i motorové mlátičky, řezačky, žentoury, vodní a močůvková čerpadla a jako specialitu stroje pro kamenický průmysl.

Tak jak vzrůstala konkurence, stoupaly mzdy, vysoké sazby na dráze, dlouhé prodejní lhůty podnik nemohl udržet ekonomickou stránku výdajů. To bylo hlavní příčinou jeho pozdějšího zániku. Firma Suchý, Jouza a Čáp však byla ve správě majitelů až do r. 1948, kdy byla znárodněna a od r. 1950 se začalo s výrobou kompresorů firmou ATMOS Chrást s. r. o.

Ing. Petr Novák, CSc., MZe ČR

ANNA BERKOVCOVÁ

III. díl

Dívčí zahradnická škola se stává skutkem

Je zřejmé, že dr. Berkovcová měla pro budování nové školy hodně závažných podnětů z cizích i domácích zdrojů. Měla to být jiná škola, než dosavadní hospodyňské. Jak potvrzuje opakovaně dr. Reich stávající „hospodyňské školy měly za hlavní úkol připravovat k životu rodinnému a práci na venkově ve vlastním podniku zemědělském. Pro místa služební tyto školy (vyjma budoucích hospodyňských učitelek) buď vůbec nepřipravují, nebo jen zcela vynímečně“. Dívčí škola zahradnická, připravená dr. Berkovcovou, tvořila výjimku. „Tím, že přihlíží i k výcviku v pracích domácího hospodářství, upomíná na zemědělskou školu hospodyňskou, ale jinak je to speciální dvouletá škola odborná, připravující pro povolání zahradnické v takovém rozsahu, aby absolventky mohly býti v tomto oboru výdělečně činny ať v podnicích vlastních, nebo na místech služebních“ (Věstník ČSAZ, IV., 1928, 66–72).

V září 1922 ministerstvo zemědělství získalo potřebné pozemky i budovy nájmem od Společnosti pro zahradnictví v Krči. Berkovcová opouští ředitelské místo, nepochybně klidněji a lépe honorované, a přestupuje do služeb ministerstva zemědělství. 15. ledna 1923 zahajuje první ročník dívčí zahradnické školy v Krči. Pro ředitelku nová nesnadná práce: Bez domácích vzorů, často i bez porozumění, organizuje nový typ školy, hledá pro ni obsah, rozsah i formy vzdělání a výchovy, prosazuje adaptaci staré budovy, stavbu nového internátu, reorganizuje zahradu atd.

Krátce nato je z této práce vyrušena. Počátkem školního roku 1924/25 byl v Chrudimi otevřen Státní pedagogický seminář pro vzdělání učitelek hospodyňských škol – jediný ústav toho druhu v ČSR. Vzhledem k tomu, že Marie Trachtová, která měla převzít jeho vedení, krátce před tím

(12. července 1924) zemřela, padla volba na dr. A. Berkovcová. Toto jmenování nebylo náhodné. Jak už víme, v Chrudimi nějakou dobu působila a navíc spolu s dalšími odborníky přednášela před tím na speciálních pedagogicko-didaktických kurzech pro ředitelky stálých letních hospodyňských běhů a pro další vybrané odborné učitelky. Dr. Berkovcová byla však až příliš zaujata myšlenkou dívčích zahradnických škol, a tak na toto místo 15. listopadu 1925 rezignovala a vrátila se do čela „své“ školy v Krči.

Okruh příznivců školy se pozvolna rozšiřoval. Patřil k nim například i Jindřich Fořt (1877–1941), syn ředitele mělnické školy, honorovaný docent VŠZLI v Praze. Po studiích na nižší reálce v Písku nabyt odborného vzdělání na vinařsko-ovocnické škole v Mělníku, v Klosterneuburgu, na VŠZ ve Vídni a na zemědělské koleji Kalifornské university v Berkeley (v r. 1902 zde dosáhl hodnosti mistra vědy – Master of Science). Více let byl jednatelem České společnosti pro zvelebování zahradnictví v Krči. Přispěl mimo jiné k tomu, že spolková zahrada v Krči se stala cvičným objektem dívčí zahradnické školy. Byl jednatelem kuratoria této školy a dožil se jejího největšího rozmachu (Věstník ČAZ, 1941, s. 330–331).

Škola se ujala. Poskytovala, jak ve svém zajímavém příspěvku uvádí někdejší absolventka S. Březinová (Zemědělská škola, 1993/94, s. 16–17), vedle širokého teoretického a praktického vzdělání odborného, také dostatečné vzdělání všeobecné. Např. na Komisi pro hospodyňské školství a vyučování při Pedagogické společnosti zemědělské konané 16. 12. 1939 se konstatuje, že „v dívčí zahradnické škole v Krči dbala ředitelka dr. A. Berkovcová vždy o to, aby mimo pravidelné týdenní hodiny tělocviku začínaly žákyně každý den účelným cvičením“. Od roku 1923 do roku 1951 (v tomto roce se stala školou mistrovskou, obor zahradnic-

ký) absolvovalo tuto školu 370 dívek, z toho 12 ze zahraničí (z Jugoslávie, Polska, Bulharska i z Německa) a jen 8 odešlo před ukončením školy. Dostatečně výmluvná čísla.

Ne všechna činnost ředitele, učitele, školy se dá vtěsnat do čísel, tabulek, přehledů. Důkazem je např. drobný článek ředitelky Berkovcové v Zemědělské škole z roku 1937 (str. 137–138). Informuje v něm o tom, jak se „v Krči“ připravují na přijetí zahraničních návštěv:

„...Upozorníme žákyně, že k nám přijde host té či oné národnosti – zopakujeme o zemědělských, hospodářských a kulturních poměrech té země..., v hodině rozprav je k takové přípravě vhodná příležitost..., při hodině zpěvu zopakujeme i několik typických národních písní z různých krajů ČSR, žákyně se učí tančit besedu – v krojích..., získáváme přípravou uvítání hostů..., dovídáme se o školních a jiných kulturních poměrech cizích zemí, navazujeme někdy i velmi dlouho trvající korespondenci..., když se vypravím za studiem školských poměrů do ciziny, máme skoro všude již své přátele, s jejichž přispěním se nám v cizině lépe pracuje..., ovšem to předpokládá, abychom znali alespoň dva světové jazyky..., jest jen v jejím a tedy i národním a ve státním zájmu, aby se co nejvíce studiu jazyků věnoval..., pochlubíme se i ukázkami výšivek, keramikou, např. modranskou, českým broušeným sklem atd... Pro hosty připravíme album fotografií ze školního života, máme-li rezervní, nabídneme... Prospekty školní, doplněné pěknými obrázky se těší též značné pozornosti, zvláště však informační články a noticky v jazyku hostu známém, vykonají velmi dobře svoje poslání... Naš host zpravidla ochotně na naši výzvu poví žákyním několik vět ve své mateřštině... A tak vzájemně od svých hostů přijímáme jako jim dáváme.“

Dr. Berkovcová byla v pedagogické oblasti respektovanou odbornicí. Svědčí o tom, mimo jiné, že se stala hned po založení Pedagogické společnosti zemědělské (1935) předsedkyní komise pro otázky hospodyňského školství. Kromě školské práce se naplno věnovala i práci odborné. Československá akademie zemědělská ji také hned na ustavující schůzi (prosinec 1924) zvolila řádnou členkou. Působila v odboru ovocnicko-vinařském a zahradnickém – později v komisi pro sociologii venkova. Zakrátko si získala respekt i významné postavení. Se zaujetím se podílela i na činnosti ve své době významného pražského Přírodovědeckého klubu. Neznala klidu a odpočinku!

V čele ojedinělé krčské školy zůstala do 10. 3. 1939. Tato neúnavná průkopnice nových směrů v zemědělském školství a zároveň příkladná bojovnice za právo žen na vyšší vzdělání zemřela, jako mnoho jiných v zapomnění, 9. července 1960.

Ing. Josef Rozman, CSc., Moravská Třebová

CONTENS

Crafts – Ligna Bohemia

Exhibition of crafts and woodworking technologies with the participation of professional schools at the exhibition grounds of Lysá nad Labem 2

How do forestry and other professional secondary school leavers meet the challenges of the job world 3

Changes in the structure and content of study and training subject fields in the groups 42, 45, and 43 – agriculture, forestry and veterinary medicine 4

Cooperation within the bounds of professional education

The constitutive conference of TTnet Czech Republic – an organization representing the partnership of educators, teachers and lecturers in professional education and preparation (TT – Training of Trainers) 8

Education transformation

An international scientific conference organized at the occasion of the 40th anniversary of the Czech Society of Education 8

Nutrition and health in education

A joint project of research, school and state institutions aiming to increase the level of knowledge of healthy nutrition and its impact on population health through educational activities 9

Methodological aspects and research in the didactics of sciences, agriculture and related subjects

International conference of Czech and Slovak universities preparing prospective teachers of these subjects 10

Ministry of Education, Youth and Sports – Centre for Education, Information and Services

Offering accommodation facilities of the Ministry of Education, Youth and Sports at Tatranská Štrba in High Tatras (Slovakia) ... 10

Natural disaster in High Tatras

Estimation of the situation by environmentalists and foresters and plans for future forest stands 11

Information Centre of the European Union

Recent events from agriculture and education 12

Skills competition at secondary schools

A professional competition of food schools students in Slovakia 13

Dairy competitions – still up to date

A school round at the Secondary Agricultural School at Michalovce 15

Association activities

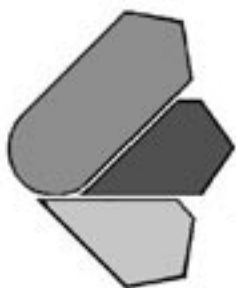
Consultative meeting of the executive board of the Association of Educational Institutions for the Development of Rural Areas; information from the representative of the Ministry of Education, Youth and Sports 16

Suchý – Jouza – Čáp

History of agricultural machinery 17

Anna Berkovcová (part III)

A botanist and a pioneer of girls' gardening education 18

ÚZPI PRAHA

47816
ISSN 0044-3875

První číslo časopisu Zemědělská škola vyšlo v r. 1936. Časopis byl nejdříve volnou přílohou měsíčníku Zemědělský pokrok, brzy ale začal vycházet samostatně. V r. 1991 jeho vydávání převzaly zemědělské školy (všech stupňů) a některé vzdělávací instituce. I po rozdělení Československa zůstává časopis společným pojítkem zemědělského školství v České republice a ve Slovenské republice.

Od školního roku 2002/2003 se dohodl dosavadní vydavatel – Sdružení zemědělských, lesnických a potravinářských škol, rybářské školy a školních hospodářství – s Ústavem zemědělských a potravinářských informací Praha o poskytnutí práva vydávat časopis a používat titul Zemědělská škola – Pôdohospodárska škola. Vydávání časopisu se tak vrací do prostorů, odkud před 66 lety vyšlo první číslo Zemědělské školy, a kde také v tehdejší „Domě Zemědělské osvěty“ sídlila redakce.

Časopis je určen pedagogickým pracovníkům i studentům, výzkumným a odborným pracovníkům, všem organizacím zabývajícím se zemědělským školstvím a vzdáváním i jednotlivcům působícím v oblasti tohoto zájmu.

**AGROINŠTITÚT
NITRA**

Jarní kalendář

21.–23. března 2005   SOUz a OU Podbořany

1.–2. dubna 2005   SOU Jaroměř

14.–15. dubna 2005   SZeŠ Olomouc

25.–27. dubna 2005   SOU lesnické Písky-Křivoklát

26. dubna 2005   SOU Horní Heřmanice

Mistrovství republiky středních škol ve fotbalu

Podkovářské dny

Celostátní soutěž žáků středních zemědělských škol studijního oboru agropodnikání

Mistrovství ČR žáků lesnických škol Dřevorubec Junior 2005

Jesenická floorballová liga

Časopis vydávají

Ústav zemědělských a potravinářských informací, Slezská 7, 120 56 Praha 2
Agroinštitút, Akademická 4, 949 01 Nitra

Adresy redakcí

ÚZPI, Slezská 7, 120 56 Praha 2
tel.: 227 010 439, fax: 227 010 119, e-mail: krajickova@uzpi.cz
Redaktorka: Ing. Alena Krajíčková

Agroinštitút, Akademická 4, 949 01 Nitra
tel., fax: 037/791 02 24, e-mail: palenikova@agroinstitut.sk
Redaktorka: Ing. Gabriela Páleníková

www.agronavigator.cz

Časopis vychází desetkrát ročně (září – červen), cena jednoho výtisku je 15 Kč, roční předplatné 150 Kč

Objednávky časopisu zajišťuje česká redakce a slovenská redakce na svých adresách
Sazba a tisk ÚZPI Praha

Autorem ilustrace na obálce je Jiří Buchta

Redakční rada

Ing. Jaromír Beneš, Školní statek Opava;
PhDr. Zuzana Burdanová, MP SR Bratislava;
Ing. Igor Drobny, PhD.; SZaŠ Piešťany; PhDr.
Radmila Dytrtová, CSc., KP ČZU Praha;
Ing. Ludmila Gočálová, MZe ČR; Ing. Zorka
Husová, NÚOV Praha; Ing. Ivan Jung, CSc.,
Slovenská poľnohospodárska a potravinárska
komora; Ing. Břetislav Kábele, SOŠ České
Budějovice; Ing. Jan Kot, ISŠ Cheb; Ing. Ludmila
Kováčiková, Agroinštitút Nitra; PhDr. Dana
Linhartová, CSc., ÚHV PEF MZLU Brno;
Ing. Josef Matoušek, MZe ČR; Ing. Mária
Múdra, ZSŠP Rakovice; doc. Ing. Milan Slávik,
CSc., KP ČZU Praha; PhDr. Pavel Sýkora,
MZe ČR